

Norges Miljøvernforbund
Postboks 593
5806 BERGEN

NVE
nve@nve.no

Bergen, 18. juni 2026

Ref: Høringsuttalelse 202609965 - Utsira Nord - Prosjektområde 2 ¹ og 3 ²

Høringsuttalelse fra Norges Miljøvernforbund – til utredningsprogrammet for Utsira Nord – Prosjektområde 2 og 3 (samlet høringsuttalelse).

Industrialisering av urørt natur til havs og på land.

Norges Miljøvernforbund (NMF) bemerker innledningsvis at Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) står overfor en kritisk avgjørelse når utredningsprogrammene for havvindprosjektene **Harald Hårfagre AS (prosjektområde 2)** og **Utsira Nord Havvind DA (prosjektområde 3)** skal fastsettes. Disse planene representerer samlet sett en omfattende og potensielt irreversibel industrialisering av sårbare marine og terrestriske økosystemer. Forurensningen og arealbeslaget berører unike naturverdier både i havet, på øya Utsira og over fastlandet på Karmøy.

NMF motsetter seg at ilandføring skjer på Utsira og Karmøy, og krever en langt mer omfattende konsekvensutredning for naturmangfoldet.

Våre hovedinnvendinger: Totalbelastning og fragmentering: Karmøy er allerede sterkt belastet av eksisterende høyspentlinjer fra sør mot nord. Nye traseer fra vest til øst vil skape en kritisk fragmentering av gjenværende naturarealer, noe som ikke er bærekraftig.

Mangelfull kartlegging: NMF stiller seg sterkt kritisk til dagens kartleggingsgrunnlag fra NINA. Denne kartleggingen er så mangelfull at den ikke ivaretar det reelle artsmangfoldet. Det må kreves en fullstendig, ny og uavhengig naturkartlegging.

Truede arter og verdifull natur: Området er av avgjørende betydning for truede arter, inkludert den fredede hubroen og sårbar ål. NMF frykter at sårbare arter og naturtyper vil gå tapt i et "grønt skifte" som i realiteten viser seg å være naturfiendtlig.

Kritikk av politisk hastverk lokalt og kunnskapshull: NMF reagerer sterkt på at lokalpolitikere forventes å ta stilling til Karmøy kommunes høringsbrev i et tidspresset løp med store kunnskapshull, før den formelle høringsfristen i det hele tatt er utløpt. Denne prosessen bevitner mangelfull kommunikasjon og et hastverk som

¹ Utsira Nord - Prosjektområde 2 - Utsira og Karmøy kommuner, Rogaland - HARALD HÅRFAGRE AS
<https://www.nve.no/konsesjon/konsesjonssaker/konsesjonssak?id=26079&type=A-1.A-9>

² Utsira Nord - Prosjektområde 3 - Utsira og Karmøy kommuner, Rogaland - UTSIRA NORD HAVVIND DA
<https://www.nve.no/konsesjon/konsesjonssaker/konsesjonssak?id=26078&type=A-1.A-9>

Norges Miljøvernforbund

Hovedkontor:

Postboks 593
5806 BERGEN
Skuteviksboder 24
Bank: 9521.05.71982
Internett: www.nmf.no

Tlf: 55 30 67 00
Faks: 55 30 67 01

Org.nr. 871 351 082 MVA
Epost: nmf@nmf.no

Region Sør / Øst

Postboks 9261
Grønland
0134 OSLO
Tlf: 55 30 67 00
Epost: oslo@nmf.no

Region Nord-Norge

Postboks 446
9255 TROMSØ
Tlf: 913 57 125
Epost: nord@nmf.no

medfører betydelig risiko for feilbeslutninger. Det er uforsvarlig at politikere skal avgjøre hvordan kommunens høringsbrev skal lyde uten tilstrekkelig dokumentasjon.

Lokal motstand: Planene møter massiv motstand, dokumentert bl.a. gjennom gruppen «Nei til havvind Utsira, Karmøy og Bokn» med over 4000 medlemmer. Dette viser at befolkningen ikke aksepterer at natur og rekreasjonsområder raseres for industrielle formål.

NMF krever at NVE avviser utbyggernes forsøk på å skyve kritiske feltundersøkelser og risikovurderinger forbi konsesjonstildelingen og inn i en lukket detaljplanfase. Denne uvanen med å gi konsesjon først og utrede de reelle miljøkonsekvensene etterpå, har også nylig blitt stadfestet og begrunnet i rettssystemet. Hålogaland lagmannsrett slo i sin ferske kjennelse av 5. juni 2026 i Øyfjellet-saken (saksnr. 25-044591SKJ-HALO)³ fast at en slik trinnvis saksbehandling, hvor kritiske virkninger og avbøtende tiltak skyves til en etterfølgende detalj- og MTA-plan, utgjør et klart og ugyldiggjørende brudd på utredningsplikten etter forvaltningsloven § 17.⁴ Domstolen slo fast at erverv av kunnskapsgrunnlag ikke kan skyves til etter at vedtaket er truffet, og at berørte interesser ikke skal gjøres til «prøvekaniner» på et usikkert grunnlag. Reell kunnskap om miljøkonsekvensene må ligge på bordet før det fattes vedtak, ikke etterpå.

Sjøfugl, nøkkelarter og det dynamiske økosystemet i havet

De foreliggende utredningsprogrammene baserer seg på en urovekkende statisk forståelse av Nordsjøens økologi. Havområdene rundt Utsira Nord er preget av dype kunnskapshull når det gjelder sjøfuglens faktiske områdebruk og de komplekse migrasjonsrutene for landlevende trekkfugler. Utbyggerne overser at dyrs vandringsmønstre styres av voldsomme sesong- og årsvariasjoner i vind, havstrømmer og havtemperaturer. Plasseringen av vindkraftverkene er særlig kritisk i sommerhalvåret, ettersom planområdene ligger i umiddelbar nærhet til internasjonalt viktige hekkekolonier på Spannholmane, Urter, Jarsteinen og Ferkingstadøyene. GPS-sporinger bekrefter at sårbare arter som den sterkt truede krykkja og den kritisk truede lomvien bruker disse havområdene intensivt til næringssøk.

Når havstrømmer og temperaturer svinger, flytter også de pelagiske nøkkelartene tobis og brisling på seg. Tobis er i tillegg ekstremt sårbar for direkte fysisk ødeleggelse av sine sandholdige bunnhabitater under ankerhåndtering. Hvis svingninger i havmiljøet tvinger fisken inn i eller bak havvindparkene, vil turbinenes barriereeffekt enten blokkere sjøfuglens tilgang til maten eller tvinge sultende fugler inn i rotorsonene. Dette vil dramatisk øke kollisjonsrisikoen og føre til akutt hekkesvikt i de kystnære koloniene.

Konsekvensutredningen kan derfor ikke operere med isolerte kapitler for fisk og fugl, men må pålegges en helhetlig, dynamisk økosystemanalyse som tar høyde for disse skiftende miljøforholdene.

³ Hålogaland lagmannsrett - Kjennelse: LH-2025-44591-3

<https://lovdata.no/dokument/LHSIV/avgjorelse/lh-2025-44591-3?q=LH-2025-44591>

⁴ Forvaltningsloven §17 <https://lovdata.no/lov/1967-02-10/§17>

Norges Miljøvernforbund

Hovedkontor:		Region Sør / Øst	Region Nord-Norge
Postboks 593	Tlf: 55 30 67 00	Postboks 9261	Postboks 446
5806 BERGEN	Faks: 55 30 67 01	Grønland	9255 TROMSØ
Skuteviksboder 24		0134 OSLO	
Bank: 9521.05.71982	Org.nr. 871 351 082 MVA	Tlf: 55 30 67 00	Tlf: 913 57 125
Internett: www.nmf.no	Epost: nmf@nmf.no	Epost: oslo@nmf.no	Epost: nord@nmf.no

Flaggermus under radaren over åpent hav

Et annet oversett kapittel i utbyggernes planer er risikoen havvind utgjør for migrerende flaggermus. Det er i og for seg dokumentert at den nær truede trollflaggermusa regelmessig krysser Nordsjøen under vår- og høsttrekket, og at de ofte bruker offshore-installasjoner som rasteplasser. Dagens kunnskapsgrunnlag er imidlertid fullstendig utilstrekkelig til å fastslå nøyaktig hvilke havområder som fungerer som de viktigste trekkveiene. Siden flaggermus tiltrekkes av kunstig lys og lysrefleksjoner fra turbiner, øker faren for dødelige kollisjoner til havs. Fordi flaggermus har lang forventet levetid og lav fruktbarhet, kan selv en moderat økning i dødelighet få katastrofale følger på bestandsnivå. Reell kartlegging av flaggermusaktiviteten langs nordsjøkysten må fullføres og integreres i beslutningsgrunnlaget før det gis tillatelser.

Kjemisk forurensning og kronisk giftspredning i kyststrømmen

Under havoverflaten skjuler det seg en alvorlig forurensningsfare som utbyggerne i stor grad underkommuniserer ved kun å fokusere på akutte uhell. For å beskytte understell, flyteelementer og forankringssystemer mot korrosjon i 30 år, planlegges det utstrakt bruk av massive offeranoder i sink. Dette vil føre til et kontinuerlig, kronisk utslipp av tungmetaller direkte til vannsøylen. Siden kyststrømmen fra Skagerrak og det sørlige Europa beveger seg nordover langs norskekysten, transporterer den allerede med seg den samlede forurensningsbyrden fra den massive havvindsatsingen lenger sør i Nordsjøen. Sinkutslippene fra Utsira Nord vil dermed fungere som en ren tilleggsbelastning på et marint miljø som allerede er sterkt preget av menneskelig aktivitet. Naturmangfoldlovens ufravikelige krav om å vurdere den samlede belastningen blir brutalt brutt hvis disse utslippene kun vurderes lokalt og isolert.

I tillegg til sinkutslippene medfører anleggsarbeidet en betydelig risiko for spredning av historiske miljøgifter. Det statlige Mareano-programmet har påvist forhøyede verdier av de farlige tungmetallene kvikksølv og bly i sedimentene på Utsira Nord. Når utbyggerne skal installere opptil 200 sugeankre og spyle eller pløye ned mil etter mil med interne kabler og eksportkabler, vil disse giftige sedimentene virvles opp. Dette opplegget gir stor risiko for nedslamming av sensitive habitater samt akutt biotilgjengelighet og bioakkumulering av tungmetaller i marine næringskjeder.

Utredningsprogrammet må også pålegge utbyggerne å avklare om turbinene vil benytte seg av åpne kjølevannssystemer. Dersom store mengder sjøvann kontinuerlig pumpes gjennom anleggene, vil det kreve tilsetning av biocider og kjemiske antigroemidler for å forhindre marin begroing innvendig i rørene. Type, mengde og lekkasjerate av kjemisk bunnstoff utvendig på substrukturene og innvendig i kjølerørene må spesifiseres og risikovurderes kumulativt for hele Nordsjøbassenget.

Videre er det en stor svakhet at utbyggerne foreslår å utsette den detaljerte, visuelle kartleggingen av sårbare marine naturtyper – som den sterkt truede bambuskorallskogen og svampskog i kabeltraséene – til detaljplanfasen etter at konsesjonen allerede er tildelt. Kontinuerlig lavfrekvent støy og mekaniske vibrasjoner fra flytende turbiner og slitasje fra syntetiske forankringslinjer i polyester som frigjør mikroplast, vil påvirke bunndyrsamfunn som sjøfjær og sjøkreps lokalt. Kunnskapsgrunnlaget om disse langvarige inngrepene er mangelfullt, og kartleggingen må skje som en obligatorisk del av konsekvensutredningen, ikke som et etterarbeid, noe som understøttes kraftig av den rettslige standarden satt i den nye Øyfjellet-dommen.

Norges Miljøvernforbund

Hovedkontor:		Region Sør / Øst	Region Nord-Norge
Postboks 593	Tlf: 55 30 67 00	Postboks 9261	Postboks 446
5806 BERGEN	Faks: 55 30 67 01	Grønland	9255 TROMSØ
Skuteviksboder 24		0134 OSLO	
Bank: 9521.05.71982	Org.nr. 871 351 082 MVA	Tlf: 55 30 67 00	Tlf: 913 57 125
Internett: www.nmf.no	Epost: nmf@nmf.no	Epost: oslo@nmf.no	Epost: nord@nmf.no

Undervannsstøy og det skjulte, vidstrakte influensområdet i havet

Det er en fatal mangel ved de foreslåtte programmene at de ikke tar innover seg den reelle utbredelsen og rekkevidden av akustisk forurensning under havflaten, spesielt den lavfrekvente støyen helt ned til 1 Hz. Sjøområdene rundt Utsira Nord fungerer som viktige leve-, beite- og vandringsområder for en rekke marine pattedyr og sårbare hvalarter, inkludert nise, spekkhogger, kvitnos og den store vågehvalen. Mens utbyggerne gjennomgående bagatelliserer støypåvirkningen i driftsfasen, overses det biologiske og fysiske faktum at lavfrekvente lyder bærer ekstremt langt i det marine miljøet.

For denne typen støy blir prosjektets reelle influensområde dermed enormt mye større enn de geografiske sirkler utbyggerne trekker opp på kartene sine. Kontinuerlig lavfrekvent støy risikerer å maskere hvalenes interne kommunikasjon, gi hørselstap, utløse fysiologiske skader og drive dem bort fra tradisjonelle funksjonsområder. NVE må derfor kreve en fullstendig undervanns-akustisk modellering som inkluderer lavfrekvent støy ned til 1 Hz, og vurdere langtidskonsekvensene for alle hval- og pattedyrbestander som oppholder seg i eller periodevis migrerer gjennom dette vidstrakte påvirkningsområdet.

Elektromagnetiske felt: Svikten i artenes livsviktige navigasjon

Det planlagte nettet av interne kabler, undersjøiske radialer og massive eksportkabler vil skape en tilnærmet sammenhengende barriere av elektromagnetiske felt (EMF) over et enormt havbunnssubstrat. Denne typen fysisk og usynlig stråling utgjør en uavklart trussel mot det marine biologiske mangfoldet. Dette gjelder spesielt for bruskfisk, som rødlistede haier og skater, som er biologisk avhengige av sensitive elektro-reseptorer for å drive matsøk, kommunikasjon og navigasjon i mørket. Det foreligger heller ingen holdbare konsekvensanalyser av hvordan EMF vil påvirke mobile og bunnlevende krepsdyr og skalldyr, slik som dypvannsreker, hummer og sjøkreps, som vil leve i direkte, permanent kontakt med de sedimentene der kablene plasseres.

Mest kritisk er imidlertid den totale mangelen på utredning rundt den europeiske ålen. Denne sterkt truede arten er helt avhengig av å registrere jordens naturlige magnetfelt for å kunne orientere seg på sin episke vandring ut av de norske kyst- og fjordområdene. De intense elektromagnetiske forstyrrelsene fra det tette kabelnettet på Utsira Nord risikerer å slå ut ålens orienteringsevne. Dette kan i ytterste konsekvens hindre arten i å fullføre sin livsviktige gytevandring over Atlanterhavet hele veien til Sargassohavet. NVE må pålegge utbyggerne å gjennomføre spesifikke adferdsstudier og modelleringer av EMF-påvirkningen for disse sårbare artene, i stedet for å tillate at problemet avfeies med standardiserte henvisninger til mekanisk kabelbeskyttelse.

Kritiske landkonsekvenser og raseringen av hubroens leveområder på Karmøy

Virkningene på land er minst like konfliktfylte og destruktive. Etableringen av gigantiske transformatorstasjoner, muffeanlegg og brede ryddebelt for 300 eller 420 kV luftledninger vil føre til en uakseptabel rasering og fragmentering av utvalgte og rødlistede naturtyper som kystlynghei, naturbeitemark og semi-naturlig myr på Karmøy og Utsira. Særlig kritisk er situasjonen for den sterkt truede hubroen, der Karmøy huser en av de viktigste nasjonale bestandene. Hubroen lokalt er allerede under et voldsomt press fra tiår med utbygging, gjengroing og forstyrrelser.

Det er en utilgjengelig metodisk mangel at utbyggerne foreslår å utsette de konkrete hensynene til hekkende rovfugler til detaljplanleggingen etter konsesjonstildeling. Hubrorevir og nøyaktige hekkel plasser må kartlegges i selve konsekvensutredningen for å forhindre irreversible inngrep. Store ugler bruker gjerne master og tekniske installasjoner som utkikkspunkter under jakt i det åpne kulturlandskapet, noe som utsetter dem for en ekstrem, artsspesifikk kollisjons- og elektrokusjonsfare.

Norges Miljøvernforbund

Hovedkontor:		Region Sør / Øst	Region Nord-Norge
Postboks 593	Tlf: 55 30 67 00	Postboks 9261	Postboks 446
5806 BERGEN	Faks: 55 30 67 01	Grønland	9255 TROMSØ
Skuteviksboder 24		0134 OSLO	
Bank: 9521.05.71982	Org.nr. 871 351 082 MVA	Tlf: 55 30 67 00	Tlf: 913 57 125
Internett: www.nmf.no	Epost: nmf@nmf.no	Epost: oslo@nmf.no	Epost: nord@nmf.no

Risikoen for dødelig strømgjennomgang i de planlagte ledningskorridorene kan ikke avfeies med generelle henvisninger til standard fugleavvisere. I tillegg vil de landbaserte anleggene medføre vedvarende transformerstøy, visuell forringelse av historiske landskap som KULA-området på Avaldsnes og Utsira, samt koronastøy (knitring i fuktig vær) fra høyspentlinjene i mye brukte friluftsområder som Midt-Karmøymarka og Rambaskårfjellet.

Lovstridig omgåelse av alternativutredninger, fullstendig jordkabling og BAT-prinsippet

De foreliggende utredningsprogrammene bryter fundamentalt med kravene til alternativutredning i KU-forskriften § 19.⁵ For det første fremstår planene om å bygge en landbasert transformatorstasjon på Utsira som en fullstendig uakseptabel miljøløsning. Et slikt arealkrevende anlegg vil kreve varig nedbygging av urørt kystnatur på en øy som har nasjonal beskyttelsesstatus som både KULA-landskap og Utvalgt kulturlandskap i landbruket (UKL). I henhold til lovverket skal beste tilgjengelige teknikker (BAT - Best Available Techniques) legges til grunn. Siden det teknisk sett eksisterer fullgode løsninger for flytende eller undersjøiske offshore-transformatorstasjoner, må NVE kreve at landbaserte alternativer på Utsira strykes til fordel for ren offshore-BAT.

For det andre er utredningen av alternative ilandføringssteder for begge prosjektene ulovlig innsnevret. Samtlige foreslåtte ledningskorridorer over land på Karmøy (alternativ 1.0 til 6) har et ekstremt høyt og uforsvarlig konfliktnivå for både naturmangfold, landbruk og befolkning. Når alle de meldte traséalternativene er så økologisk skadelige, utløser KU-forskriften § 19 en plikt til å utrede reelle alternativer helt utenom Karmøy. Utbyggerne innrømmer at de valgte bort alternative tilknytningspunkter på fastlandet, som Gismarvik, i en tidlig fase utelukkende fordi en lengre kabeltrase ville medføre betydelig økte driftsøkonomiske kostnader. Bedriftsøkonomi kan ikke trumfe storskala naturødeleggelse.

Dersom myndighetene likevel tvinger gjennom at Karmøy skal velges som ilandføringssted, er det et absolutt krav at fullstendig jordkabel for hele landtraseen utredes som et direkte alternativ til luftledninger. Utbyggerne gjemmer seg foreløpig bak at gjeldende kabelpolicy for transmisjonsnett (300/420 kV) krever "sterke konflikter" for å fravike hovedregelen om luftlinje. Det må imidlertid understrekes at denne restriktive kabelpolicyen er utformet av hensyn til samfunnsøkonomiske kostnader for statlige nettselskaper, der investeringene finansieres over nettleien. Denne logikken kan ikke misbrukes til å gi private, kommersielle konsesjonsøkere fritak fra miljøkrav. Private selskaper er fullt ut underlagt plikten til å bruke beste tilgjengelige teknikker (BAT) for å minimere egne miljøinngrep. Når private aktører søker om å bygge ut massive kraftoverføringer gjennom rødlistet kystlynghei og midt i kjerneområdene til den nasjonalt viktige hubrobestanden, må terskelen for hva som utgjør en "sterk konflikt" defineres ut fra naturens tålegrenser, ikke utbyggers profittmarginer. Å spare penger på å bygge master i stedet for kabel i et så sårbart terreng er et klart brudd på BAT-prinsippet og naturmangfoldlovens intensjon.

Dette støttes direkte av rettsutviklingen og den nye Øyfjellet-kjennelsen fra juni 2026, der lagmannsretten slo fast at forvaltningen ikke har lov til å fatte konsesjonsvedtak basert på et mangelfullt eller uriktig avgjørelsesgrunnlag, for så å overlate løsningen av fundamentale areal- og miljøkonflikter til fremtidige, etterfølgende prosesser og detaljplaner. NVE må pålegge utbyggerne å hente fastlandsløsningene utenom Karmøy inn igjen i utredningsprogrammet, og samtidig kreve en fullstendig utredning av jordkabel for hele traseen dersom Karmøy-alternativet mot formodning skulle bli stående.

⁵ KU-forskriften §19 <https://lovdata.no/forskrift/2017-06-21-854/§19>

Norges Miljøvernforbund

Hovedkontor:

Postboks 593
5806 BERGEN
Skuteviksboder 24
Bank: 9521.05.71982
Internett: www.nmf.no

Tlf: 55 30 67 00
Faks: 55 30 67 01

Org.nr. 871 351 082 MVA
Epost: nmf@nmf.no

Region Sør / Øst

Postboks 9261
Grønland
0134 OSLO
Tlf: 55 30 67 00
Epost: oslo@nmf.no

Region Nord-Norge

Postboks 446
9255 TROMSØ
Tlf: 913 57 125
Epost: nord@nmf.no

Konklusjon og krav

Begge meldingene for Prosjektområdene 2 og 3 har, som vist ovenfor, en lang rekke feil og mangler, både natur- og miljøfaglig, samt også feil og mangler i forhold til gjeldende regelverk. Miljøkonsekvensene i havet, både over og under havflaten, samt konsekvenser ved ilandføring og kraftlinjer på land er betydelige, både for Utsira og natur, landskap og miljø på Karmøy.

Også sumeffekter/samlede konsekvenser i forhold til testanlegget til METCentre/NOW (Norsk Offshore Wind)⁶ mellom prosjektområdene og Karmøy der inntil 6 «testplasser» kan ha inntil 300 meter høye turbiner kan gi store sumvirkninger i området og må utredes for samtlige utredningstema. Sumvirkninger for flere utredningstema/arter/miljøgifter/støy m.m. vil også måtte inkludere samlet belastning i forhold til andre havvindanlegg der flere slike anlegg i Nordsjøbassenget og/eller sørover i Europa utgjør en samlet belastning (eksempelvis trekkruiter for fugl som må passere flere slike anlegg langs trekkruiten m.m).

Planprogrammet må i tillegg til det som er anført ovenfor spesielt legge vekt på ivaretagelse av hele naturmangfoldloven, og da spesielt §§8-12 (kunnskapsgrunnlaget, føre-var-prinsippet, og økosystemtilnærming og samlet belastning). Dette omfatter også konsekvenser og påvirkning av hele økosystemet over og under havflaten, inkludert også påvirkning på lavtrofiske arter, phytoplankton, zooplankton m.m. som er selve bærebjelkene for havets produksjonsevne.

Norges Miljøvernforbund (NMF) krever alle våre fremsatte punkter ovenfor (men ikke begrenset til disse) ivare tatt i fastsettelsen av utredningsprogram for Prosjektområdene 2 og 3 på Utsira Nord.

Med miljøvennlig hilsen
Norges Miljøvernforbund

Ruben Oddekalv - Leder
ruben@nmf.no

Arnfinn Nilsen – Saksbehandler
arnfinn@nmf.no

Marianne Sol Levinsen – Saksbehandler
mariannesol1@hotmail.com

⁶ NORWEGIAN OFFSHORE WIND AS - Offshore demonstrasjonsanlegg for flytende energiproduksjon utenfor Karmøy
<https://www.nve.no/konsesjon/konsesjonssaker/konsesjonssak?id=224&type=A-1,A-9>

Norges Miljøvernforbund

Hovedkontor:	Region Sør / Øst	Region Nord-Norge
Postboks 593	Postboks 9261	Postboks 446
5806 BERGEN	Grønland	9255 TROMSØ
Skuteviksboder 24	0134 OSLO	
Bank: 9521.05.71982	Tlf: 55 30 67 00	Tlf: 913 57 125
Internett: www.nmf.no	Epost: oslo@nmf.no	Epost: nord@nmf.no
	Org.nr. 871 351 082 MVA	
	Epost: nmf@nmf.no	

